

Nyt fra Centret

Overkanten.dk får fat på en ny type borgere

Det er lykkedes interventionsprojektet Overkanten.dk, der tilbyder alkoholbehandling, at rekruttere borgere, der normalt ikke henvender sig til behandling i det offentlige system.

Normalt er borgere, der bruger offentligt finansierede alkoholbehandlingstilbud, typisk mænd oppe i årene med et alvorligt alkoholmisbrug og et gennemsnitligt alkoholindtag på 60 genstande om ugen. De bor ofte alene og har som regel også et lavt uddannelsesniveau, ligesom mange er uden job.

Men sådan ser det ikke ud blandt deltagerne i centrets interventionsprojekt Overkanten.dk, der tilbyder alkoholbehandling. Her har langt de fleste deltagere en videregående uddannelse, de fleste er i arbejde, de er yngre, og der er også flere kvinder end i de offentlige tilbud. Og så er der endnu en markant forskel: Deltagerne drikker markant mindre, i gennemsnit 30 genstande om ugen.

Overkanten.dk undersøger, om alkoholbehandling over internettet i form af videosamtaler mellem behandler og borger fungerer lige så effektivt til at reducere alkoholproblemer som det traditionelle fysiske møde, hvor borger og behandler sidder i samme rum, fortæller projektleder Kia Kejlskov Egan fra Center for Interventionsforskning.

– Vi har bevidst forsøgt at rekruttere andre grupper end de borgere, der sædvanligvis

Illustration: www.overkanten.dk

kommer i ambulatorierne, men vi vidste ikke, om det ville lykkes, og hvem, der i så fald ville melde sig. Men nu kan vi se, at projektet i høj grad appellerer til folk i uddannelse, i job og til yngre, hvilket måske skyldes, at de er travle mennesker og ikke har tid eller kan se sig selv i et almindeligt alkoholambulatorium, siger hun.

Ifølge Kia Kejlskov Egan er det en interessant målgruppe at arbejde med set med forebyggelsesbriller.

– Deltagerne i Overkanten.dk er endnu ikke så langt i deres misbrug, og de er motiverede til at komme i behandling. På den måde kan vi forhåbentligt hjælpe dem, inden de kommer så langt ud, at de bliver fyret, skilt og mister deres familie. Normalt går der cirka 11 år før alkoholmisbrugere søger eller får hjælp,

så hvis vi kan komme på banen med et behandlingsforløb tidligere i forløbet, kan det gøre en stor forskel, ikke kun for borgeren, men også for samfundsøkonomien, siger Kia Kejlskov Egan.

Indtil videre har 160 borgere meldt sig til Overkanten.dk. Halvdelen modtager alkoholbehandling via video, mens den anden halvdel er kontrolgruppe, der får det normale alkoholtilbud via kommunen og sidder i samme lokale som behandleren.

Overkanten.dk rekrutterer fortsat borgere til forskningsprojektet i 2019. I 2020 forventes de første resultater, hvad angår effekten af brug af videosamtaler.

TrykFonden støtter den forskningsbaserede evaluering af projektet.

Af journalist Birgitte Hornhaver

Det kræver en flerstrengt indsats at løfte skoleelevernes fysiske aktivitet i frikvartererne

Interview: Henriette Bondo Andersen undersøgte i sin ph.d.-afhandling, hvordan ændringer i skolegårdes indretning og aktivitetsmuligheder kan påvirke 10-15-årige elevers fysiske aktivitet i frikvartererne.

Hvad var formålet med din ph.d.-afhandling?

– Jeg ville undersøge, hvilken effekt ændringer i skolegårdens indretning kan have på elevernes fysiske aktivitet i frikvartererne med særlig vægt på at finde løsninger, som kan hjælpe de mindst fysisk aktive til øget aktivitet. Det var en del af projekt Drøn på Skolegården, og udgangspunktet var, at vi savnede forskning og viden om, hvordan vi skaber skolegårde med aktive-ende faciliteter for alle børn. Mange børn opfylder ikke målet om moderat til høj fysisk aktivitet i mindst 60 minutter dagligt, og når man vil skabe sundhedsfremmende initiativer for den aldersgruppe, er skolen en central arena, da børnene tilbringer meget af deres tid dér. Den fysiske aktivitet i frikvartererne er derfor en vigtig del af elevernes samlede fysiske aktivitet, og vi ved, at det har positive sundhedsmæssige konsekvenser, hvis de mindst fysisk aktive kan motivere til mere aktivitet. Projektet ville gerne udfordre de klassiske skolegårdsindretninger med deres mere konkurrenceprægede aktiviteter som fodbold, basket eller multibaner og supplere dem

med andre typer designs med andre funktioner som eksempelvis et område med en stor skærm og plads til danseaktiviteter, hvilket især pigerne tog godt imod. Vi målte cirka 500 elever på seks forskellige skoler en hel uge i 2014 før interventionerne i skolegården og igen den tilsvarende uge i 2016. Ved hjælp af en avanceret skridttæller og en GPS kunne jeg både måle, hvor de befandt sig i frikvartererne, og hvor aktive de var. Jeg kunne altså zoome ind på hver enkelt af de nye faciliteter, analysere og beskrive, hvad der fremmer eller ikke fremmer fysisk aktivitet. Dermed fik jeg et mere præcist billede af og indsigt i omgivelsernes betydning for, om adfærden ændrer sig med nye aktivitetstilbud, og i givet fald hvordan, hvor meget og for hvem.

Hvad fandt du ud af?

– At der er en lang række faktorer, der har indflydelse på, om eleverne opholder sig ude i fri-

kvartererne, og på deres fysiske aktiviteter, når de er ude. Der var dog to overordnede konklusioner. Den ene var, at ja, det kan lade sig gøre at få eleverne til at opholde sig mere ude og hæve aktivitetsniveauet i frikvarteret i kraft af intervention i skolegårdsdesign kombineret med organisatoriske tiltag såsom uderegler. Både tid og aktivitet steg i de nye skolegårde. Også de mindst fysisk aktive var mere ude, men de var stadig mindre fysisk aktive end de andre elever. Vi kunne se, at det virker at have en variation af funktionelle rum og faciliteter tæt på hinanden men adskilte og med forskelligartede aktiviteter. Den anden overordnede konklusion var, at man ikke kan bygge sig ud af det. Der skal supplerende initiativer til for at ramme de mindst fysisk aktive. Det sociale spiller en stor rolle. Hvis vennerne er ude i frikvarteret, har det indflydelse på lysten til selv at være ude. Det samme gælder, hvis vennerne er aktive, når de er ude. Derfor er det

Drøn på Skolegården

Projekt Drøn på Skolegården er et partnerskab mellem Realdania, Lokale og Anlægsfonden samt Kræftens Bekæmpelse. Ved at nytænke skolers udearealer, så de indbyder til mere leg og bevægelse for alle børn i og udenfor skoletiden, genereres ny viden om tiltag, der kan øge børnenes fysiske aktivitet. Den forskningsbaserede evaluering af Drøn på Skolegården er en del af Center for Interventionsforskning.

Foto: Leif Tuxen

afgørende at have enten voksne eller ældre elever som igangsættere af fælles aktiviteter, der kan bidrage til at motivere de mindst fysisk aktive.

Hvad kan din forskning anvendes til i et videre perspektiv?

– Med vores fund har vi nu en bedre viden om, hvad der virker, og hvad der ikke virker i forhold til faciliteter og rum, når skoleelever skal stimuleres til øget fysisk aktivitet i frikvartererne. Den viden fortsætter vi med at formidle videre primært via artikler og via Realdania. Vi har afholdt en konference, og vi har besøgt de skoler, der var involveret i projektet, for at præsentere resultaterne og inspirere dem til forbedringer. Endelig er vi

ved at udarbejde en plakat, som skolerne kan hænge op som en slags påmindelse om de tiltag, der virker. For selv om skolerne støtter op og gerne vil udvikle

deres skolegårdsaktiviteter, kan det let drukne i alle de andre opgaver, de også skal tage sig af.

Af journalist Søren Ravnsborg

Henriette Bondo Andersen

Henriette Bondo Andersen forsvarede sin ph.d.-afhandling ved Center for Interventionsforskning i juni 2018 og er siden fortsat med at producere artikler om emnet på basis af nye data, der blev indsamlet i sommeren 2018. Hun er ansat som postdoc ved Institut for Idræt og Biomekanik på SDU.

Centret under luppen

Center for Interventionsforsknings impact er blevet kortlagt, og konklusionen er klar: Centrets viden når langt ud og påvirker både forebyggelsesindsatser og sundhedsfremmende og forebyggelsespolitiske tiltag.

Centrets største bidragsyder TrygFonden bestilte sidste år en ekstern evaluering af centret for at blive klogere på, om centrets viden er kendt og bruges i praksis. Formålet var at få kvalificeret viden til at beslutte en fremtidig finansiering af centrets kernebevilling.

Nu er evalueringen, der er udarbejdet af rådgivningsvirksomheden COWI, offentliggjort, og den blåstempler centret på en lang række parametre. COWI konkluderer blandt andet, at centret er kendt blandt de aktører, der til daglig arbejder med sundhedsfremme og forebyggelse i Danmark, og at centrets forskning har tydelig indvirkning på både nationale og lokale forebyggelses- og sundhedsfremmeindsatser og -politikker i Danmark. Det sker blandt andet gennem centrets indsats- og undervisningsmaterialer, formidling til praktikere samt den forsk-

ningsbaserede rådgivnings- og myndighedsbetjening, som centrets forskere udøver som en del af deres virke på Statens Institut for Folkesundhed. Endvidere konkluderer COWI, at centret er med til at opbygge ny kapacitet inden for sundhedsfremme og forebyggelse, eksempelvis ved at afholde seminarer og kurser for praktikere og ved at undervise og vejlede kommende generationer af folkesundhedsprofessionelle på SDU.

Anbefalinger til centret

Der er dog også plads til forbedring. COWI anbefaler blandt andet, at centret bliver bedre til løbende at kommunikere med deltagerne i interventionerne og i højere grad udbreder kendskabet til de indsats- og undervisningsmaterialer, der udvikles i forbindelse med indsatserne, sådan at flere målgrupper får gavn af dem.

I TrygFonden hæfter projektchef Frederik Mühldorff Sigurd sig især ved, at centret har sat et tydeligt aftryk på forebyggelsesindsatser og sundhedspolitikken i Danmark.

– Evalueringen viser, at centret har været god til at få embedsmændene i KL, regionerne og

centraladministrationen i tale, og at centrets publikationer hyppigt citeres i de centrale forebyggelsespolitiske udspil, siger Frederik Mühldorff Sigurd, der gerne ser, at centret kan bruge evalueringen og dens konklusioner i sit fremadrettede virke.

– Jeg håber, at centret med baggrund i evalueringen vil fortsætte arbejdet med at bygge bro mellem forskning og det praktiske forebyggelsesarbejde til gavn for borgerne, siger han.

Og dét er netop, hvad centret har planer om, fortæller centerleder Rikke Krølner.

– Evalueringen har givet os et klart fokus. Vi skal arbejde på at komme endnu længere ud og afprøver nu nye kommunikative tiltag, ligesom vi vil invitere til flere gå-hjem-møder og holde oplæg, hvor vi forhåbentlig vil få fat på nye og flere interessenter, siger hun.

TrygFonden og centrets ledelse er nu i dialog om evalueringen og en videre finansiering af centrets aktiviteter. Centret blev også evalueret i 2012. Her var fokus på den forskningsmæssige kvalitet i centrets arbejde.

Af journalist Birgitte Hornhaver

Direktør: Morten Grønbæk, mg@si-folkesundhed.dk
Centerleder: Rikke Krølner, rkr@si-folkesundhed.dk
Redaktør: Birgitte Hornhaver, biho@si-folkesundhed.dk

SDU
STATENS INSTITUT FOR
FOLKESUNDHED

Centret er støttet af: TrygFonden, Kræftens Bekæmpelse og Nordea-fonden

Læs mere på vores hjemmeside: www.sdu.dk/sif/forskning/interventioner
Center for Interventionsforskning, Statens Institut for Folkesundhed, SDU, Studiestræde 6, 1455 København K